

Sygn. akt III A Ua 1095/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 listopada 2018 r.

**Sąd Apelacyjny we Wrocławiu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:**

Przewodniczący: SSA Robert Kuczyński

Sędziowie: SSO del. Izabela Głowacka-Damaszko

SSA Maria Pietkun (spr.)

Protokolant: Monika Horabik

po rozpoznaniu w dniu 21 listopada 2018 r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z wniosku E. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W.

o emeryturę pomostową

na skutek apelacji E. K.

od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 24 maja 2018 r. sygn. akt VIII U 1399/18

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 24 maja 2018 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie E. K. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. z 25 stycznia 2018 r., którą organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury pomostowej.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

E. K., urodzony (...), złożył w dniu 2 stycznia 2018 r. wniosek o ustalenie prawa do emerytury pomostowej.

Decyzją z 25 stycznia 2018 r. organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do tego świadczenia z uwagi na fakt, że E. K. nie udowodnił okresu pracy w szczególnych warunkach wynoszącego co najmniej 15 lat oraz przed dniem 1 stycznia 1999 r. nie wykonywał prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 niniejszej ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy emerytalnej.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyjął za udowodnione okresy nieskładkowe w wymiarze 1 roku 11 miesięcy i 2 dni, a okresy składkowe w wymiarze 39 lat 11 miesięcy i 14 dni. Staż sumaryczny wyniósł 41 lat 10 miesięcy i 16 dni, w tym staż pracy w szczególnych warunkach: 8 lat 3 miesiące i 2 dni.

Do stażu pracy w warunkach szczególnych Zakład uwzględnił okresy: od 15 stycznia 2007 r. do 15 czerwca 2007 r., od 3 września 2007 r. do 31 grudnia 2008 r. oraz od 1 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2016 r.

Do stażu pracy w warunkach szczególnych organ rentowy nie uwzględnił okresu: od 3 marca 1983 r. do 30 czerwca 1995 r. w Fabryce (...), ponieważ na świadectwie wykonywania pracy w warunkach szczególnych z 31 grudnia 2000 r. został błędnie określony charakter wykonywanej pracy oraz nie powołano się na rozporządzenie Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. oraz 1 maja 1998 r. do 31 grudnia 2000 r. w Fabryce (...), ponieważ na świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach brak jest informacji jakie były przyczyny rozbieżności w nazewnictwie i na podstawie jakich dokumentów uznano, że stanowisko „tłoczarz – ślusarz” jest tożsame ze stanowiskiem „operator pras – tłoczarz”. Ponadto na ww. świadectwie został błędnie określony charakter wykonywanej pracy oraz nie powołano się na rozporządzenie Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r.

Zaskarżoną decyzją ZUS poinformował także, że okresy absencji chorobowej od 1 maja 2002 r. do 31 grudnia 2003 r. w (...) Sp. z o.o. zaliczono do stażu pracy na podstawie dokumentacji rozliczeniowej ZUS z uwagi na brak aktualnego zaświadczenia z zakładu pracy z wykazanymi ewentualnymi okresami jw.

W dacie zamknięcia rozprawy wnioskodawca pozostawał w zatrudnieniu w (...) S.A., będąc zatrudniony nieprzerwanie od 3 września 2007 r., na podstawie umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy stwierdził, że odwołanie wnioskodawcy nie zasługiwało na uwzględnienie. Sąd ten, przytaczając treść art. 4 ustawy z 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2015 r., poz. 748) wskazał, że brzmienie tego przepisu nie pozostawia żadnych wątpliwości, że jednym z koniecznych warunków ustalenia prawa do emerytury pomostowej jest rozwiązanie przez ubezpieczonego stosunku pracy. Wobec tego natomiast, że wnioskodawca pozostawał w stosunku pracy zarówno w dniu składania wniosku o emeryturę pomostową, jak też w dacie zamknięcia rozprawy Sąd Okręgowy uznał decyzję organu rentowego za prawidłową co do zasady, mimo że Zakład Ubezpieczeń Społecznych w uzasadnieniu decyzji powołał inne warunki, których nie spełnił wnioskodawca, a które niezbędne są do przyznania tego świadczenia.

Sąd pierwszej instancji wskazał jednocześnie, że w świetle treści art. 15 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych prawo do tego świadczenia powstaje z dniem spełnienia łącznie wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa, a zatem biorąc pod uwagę fakt, że wnioskodawca nadal pracuje, brak było podstaw do ustalania czy wnioskodawca spełnił pozostałe warunki do przyznania emerytury pomostowej. Tym samym Sąd nie doszukał się podstaw do uwzględnienia odwołania wnioskodawcy.

Sąd ten powołał się również w tym zakresie na treść wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 9 sierpnia 2012 r., sygn. akt III A Ua 600/12, w którym Sąd ten stwierdził, że sąd ubezpieczeń społecznych w trybie rozpoznania odwołania od decyzji organu rentowego przyznaje konkretne świadczenie lub określa jego wysokość. Nie jest zatem dopuszczalne w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych wydanie wyroku ustalającego spełnienie przez ubezpieczonego niektórych warunków wymaganych do nabycia prawa do świadczenia i przyznającego to świadczenie pod warunkiem spełnienia pozostałych warunków w przeszłości.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł wnioskodawca, zastępowany przez pełnomocnika w osobie radcy prawnego, zaskarżając orzeczenie w całości i zarzucając naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na treść wyroku, a w szczególności przepisu art. 233 § 1 k.p.c., poprzez dokonanie dowolnej i swobodnej oceny dowodów, w szczególności nierozważenie wniosku wnioskodawcy o zbadanie, na podstawie dokumentów dostarczonych przez niego, czy wnioskodawca udowodni okres pracy w warunkach szkodliwych i czy uzyskał prawo do ubiegania się o przyznanie emerytury pomostowej po rozwiązaniu stosunku pracy.

Wskazując na ten zarzut wnioskodawca domagał się uchylecia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy nie zasługuje na uwzględnienie, gdyż wyrok Sądu pierwszej instancji odpowiada prawu.

Wbrew zarzutom apelacji Sąd Okręgowy prawidłowo ocenił zebrane dowody w sposób zgodny z zasadami logiki i doświadczenia życiowego, czym nie przekroczył ram oceny dowodów wyznaczonych przez art. 233 k.p.c.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że zgodnie z prawidłowo powołanym przez Sąd Okręgowy przepisem art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych z 19 grudnia 2008 r. (Dz.U.2018.1924 j.t.) prawo do emerytury pomostowej przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
- ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, wynoszący co najmniej 15 lat;
- osiągnął wiek wynoszący co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wynoszący co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;
- po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Poza sporem pozostaje fakt, że w dacie wydania zaskarżonej decyzji, jak i w dacie wydania zaskarżonego wyroku przez Sąd pierwszej instancji, a także w dacie orzekania przez Sąd Apelacyjny ubezpieczony nie rozwiązał stosunku pracy, co stanowiło warunek bezwzględnie wymagany dla przyznania mu prawa do emerytury pomostowej. Okoliczność ta została wprost przyznana przez samego wnioskodawcę. Bez jego spełnienia niemożliwe jest nabycie prawa do wnioskowanego świadczenia. Dokładnie taki sam wymóg przewidywał do 31 grudnia 2012 r. przepis art. 184 ust. 2 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (j.t. Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.). Do tego czasu bez rozwiązania stosunku pracy niemożliwe było nabycie prawa do emerytury w obniżonym wieku z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Na tle tego przepisu ukształtowało się jednolite orzecznictwo sądowe, zgodnie z którym w przypadku pozostawania ubezpieczonego w stosunku pracy, prawo do emerytury na podstawie art. 184 ustawy emerytalnej uzależnione jest od jego rozwiązania. Skoro zatem ubezpieczony nie rozwiązał ostatniego stosunku pracy, nie może nabyć prawa do tego świadczenia (tak m.in. wyrok Sądu Najwyższego z 6 grudnia 2007 r., sygn. akt I UK 132/07, Legalis nr 187947). Stanowisko to zachowało swą aktualność w odniesieniu do tego samego wymogu rozwiązania stosunku pracy, jaki ustawodawca zdecydował się pozostawić w art. 4 pkt 7 powołanej ustawy o emeryturach pomostowych.

Podkreślenia wymaga fakt, że ubezpieczony złożył wniosek o emeryturę pomostową i przedmiotem zaskarżonej decyzji jest odmowa jej przyznania, a zakres postępowania sądowego wyznacza właśnie treść decyzji. Jak wynika bowiem z wyroku Sądu Najwyższego z 1 września 2010 r. (sygn. akt III UK 15/10, Legalis nr 315939) zakres rozpoznania i orzeczenia w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych wyznaczony jest w pierwszej kolejności przedmiotem zaskarżonej decyzji organu rentowego, a w drugim rzędzie przedmiotem postępowania sądowego, determinowanego w przedmiotowej sprawie zakresem odwołania od tychże decyzji, w którym ubezpieczony dochodził emerytury pomostowej. Stąd, w ramach niniejszego postępowania brak możliwości ograniczenia rozstrzygnięcia do ustalenia okresu wykonywania przez ubezpieczonego pracy w warunkach szczególnych, czego wnioskodawca domagał się w postępowaniu, pomimo że zakres jego wniosku, zaskarżonej decyzji i odwołania był szerszy - dotyczył prawa do

emerytury pomostowej. W tej sytuacji, wobec braku spełnienia przez wnioskodawcę przesłanki rozwiązania stosunku pracy, analiza okresu wykonywania przez ubezpieczonego pracy w warunkach szczególnych była całkowicie zbędna. Pozbawione uzasadnienia prawnego jest odrębne dochodzenie ustalenia spełnienia jednej z przesłanek (w tym wypadku 15 lat pracy w warunkach szczególnych) do nabycia prawa do danego świadczenia w sytuacji, gdy bezsporne jest niespełnienie innej przesłanki (tu: rozwiązania stosunku pracy), jeżeli wyłącznie kumulatywne wystąpienie wszystkich przesłanek gwarantuje nabycie prawa do świadczenia.

Wobec powyższego, niezależnie od spełnienia przez ubezpieczonego innych warunków określonych w art. 4, bądź w art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych, pozytywne rozstrzygnięcie i ewentualna zmiana zaskarżonego wyroku nie były możliwe. Pozostawanie przez ubezpieczonego w stosunku pracy stanowi samodzielną i negatywną przesłankę uniemożliwiającą przyznanie mu prawa do emerytury pomostowej. Brak spełnienia tej przesłanki, niezależnie od tego, czy inne się ziściły, czyni niemożliwym uwzględnienie żądania w zakresie przyznania wnioskowanego świadczenia, a ponadto czyni bezcelowym badanie spornej kwestii związanej z okresami pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze. W tym miejscu warto zwrócić uwagę na wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 24 lutego 2016 r. (sygn. akt III A Ua 476/15, Legalis nr 1446426), z którym w pełni zgadza się Sąd Apelacyjny, że brak spełnienia jednej przesłanki zwalnia sąd od rozpatrywania pozostałych warunków przysługiwania prawa do świadczenia, ponieważ w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych sąd orzeka o prawie do konkretnego świadczenia (w tym wypadku o prawie do emerytury pomostowej), a nie o poszczególnych przesłankach ich przysługiwania. To oznacza, że sąd oddala odwołanie w przypadku niespełnienia chociażby jednego warunku przyznania świadczenia i nie bada czy inne warunki zostały spełnione. Podobne stanowisko wyraził również Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z 6 grudnia 2013 r. (sygn. akt III A Ua 524/13, Legalis nr 999128), w którym jednoznacznie wskazał, że sąd ubezpieczeń rozpoznający odwołanie od decyzji organu rentowego odmawiającej prawa do świadczenia rozstrzyga o prawie do konkretnego świadczenia, nie zaś o poszczególnych elementach składających się na to świadczenie.

W sytuacji zatem, gdy ubezpieczony nie spełnia jednej przesłanki, brak jest podstaw do badania pozostałych przesłanek warunkujących prawo do emerytury.

Podsumowując, skoro E. K. nadal pozostaje w stosunku pracy, który nie został rozwiązany, bezprzedmiotowe są rozważania w przedmiocie spełnienia przez niego przesłanki 15 lat pracy wykonywanej w warunkach szczególnych. Niezależnie bowiem od dokonanej w tym zakresie oceny, zaskarżona decyzja odmawiająca wnioskodawcy prawa do wnioskowanego świadczenia jest uzasadniona.

W uzupełnieniu należy dodać, że postępowanie w sprawach z zakresu ubezpieczeń ma charakter rozpoznawczy i kontrolny. Pierwsza właściwość skupia uwagę na samodzielnej ocenie przesłanek warunkujących prawo do świadczenia, druga koncentruje się na ocenie zasadności rozstrzygnięcia dokonanego przez organ rentowy. Ustalenie przez sąd, że ubezpieczony nie spełnia jednego z kumulatywnych warunków uzasadniających przyznanie emerytury, zwalnia go od badania pozostałych. W tym wypadku funkcja kontrolna postępowania ma charakter dominujący, co oznacza, że sąd nie ma obowiązku realizować powinności rozpoznawczych, gdyż te w ostatecznym rozrachunku nie doprowadzą i tak do przyznania ubezpieczonemu świadczenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 września 2014 r., sygn. akt I UK 7/14; LEX nr 1511381).

Podkreślić trzeba zatem, że nawet gdyby ubezpieczony osiągnął 15 lat pracy w warunkach szczególnych, to i tak nie nabyłby prawa do emerytury pomostowej. Wbrew wymogom wynikającym z art. 4 pkt 7 ustawy o emeryturach pomostowych, nie rozwiązał bowiem stosunku pracy, co słusznie akcentował Sąd Okręgowy. W tych okolicznościach, stanowisko Sądu pierwszej instancji o braku podstaw do przyznania mu wnioskowanego świadczenia zasługuje na aprobatę.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 385 k.p.c., oddalił apelację ubezpieczonego.

SSO del. Izabela Głowacka-Damaszko SSA Robert Kuczyński SSA Maria Pietkun

KN